

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

СТРАТЕГІЇ СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ
УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

_____ вибіркова _____

Освітньо-професійна програма

_____ Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) _____

Спеціальність _____ A4 Середня освіта _____

_____ (за предметною спеціальністю A4.021 Англійська мова та зарубіжна література) _____

Галузь знань _____ A Освіта _____

Рівень вищої освіти _____ перший бакалаврський _____

Факультет _____ іноземних мов _____

Мова навчання _____ англійська _____

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **“СТРАТЕГІЇ СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ”** складена відповідно до освітньо-професійної програми **“Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)”**

Розробник: _____ асист. Довгопола А. С. _____

Викладачі, що забезпечують читання даної навчальної дисципліни:
_____ асист. Довгопола А. С. _____

Затверджено на засіданні кафедри _____ англійської мови _____

Протокол № 7 від “ 25 ” серпня 20 25 року

Завідувач кафедри **Ольга СОЛОВЙОВА**

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від “ 27 ” серпня 20 25 року

Голова методичної ради _____ **Ірина БЕЖЕНАР**

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни:

Практичний курс «Стратегії спілкування іноземною мовою учасників освітнього процесу» призначений для студентів першого курсу спеціальності 014 «Середня освіта (англійська мова)». Метою курсу є формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів. Курс спрямований на розвиток практичних умінь ефективного усного та писемного спілкування англійською мовою в освітньому середовищі. Особлива увага приділяється формуванню стратегій подолання мовних і психологічних бар'єрів у процесі спілкування.

У межах курсу студенти опановують основні стратегії міжособистісної, академічної та педагогічної комунікації. Значну роль відведено розвитку навичок активного слухання, уточнення, перефразування та аргументації. Практичні заняття передбачають виконання комунікативних вправ, рольових ігор та ситуативних завдань. Студенти вчаться ефективно взаємодіяти в парах і групах англійською мовою.

Курс сприяє розвитку критичного мислення, креативності та міжкультурної обізнаності. Він формує здатність до рефлексії власної комунікативної поведінки. Особлива увага приділяється професійно орієнтованому спілкуванню в освітньому процесі. У результаті вивчення курсу студенти вдосконалюють мовленнєву компетентність і готовність до майбутньої педагогічної діяльності.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

✓ Пререквізити – Основна іноземна мова, Вступ до спеціальності

Результати навчання:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу

ЗК11. Здатність дотримуватись вимог законодавства щодо академічної доброчесності й використання об'єктів авторського права; мережевий етикет у професійній діяльності.

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення. ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ПК 1. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладі середньої освіти.

ПК 2. Здатність проектувати педагогічну діяльність, володіти професійно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПК 3. Здатність використовувати ефективні шляхи формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей школярів у процесі навчання іноземної мови.

PH4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

PH5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

PH7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

PH8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами. PH9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності

ПРН 5. Уміє здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік зпідготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1	2	3	90		30			60		Залік
Заочна	1	2	3	90		8			82		Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Звукова система сучасної Англ мови												
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА ТИПИ КОМУНІКАЦІЇ			5			10			1				14
ТЕМА 2. ЕЛЕМЕНТИ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ			5			10			1				14

ТЕМА 3. СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ МОВНОГО БАР'ЄРУ ТА АКТИВІЗАЦІЇ СПІЛКУВАННЯ		5		10		2		13
Разом за ЗМ1		15		30		4		41
Тем практичних занять	Змістовий модуль 2 Інтонаційні патерни англійської мови							
ТЕМА 1. МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ		5		10		1		14
ТЕМА 2. СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ ТЕМА		5		10		1		14
3. СТРАТЕГІЇ АКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ТА ЗАЛУЧЕННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДО ДІАЛОГУ		5		10		2		13
Разом за ЗМ 2		15		30		4		41
Усього годин		30		60		8		82

Тематика та питання (завдання) практичних занять

Тема	Питання	Завдання
Модуль 1		
Тема 1. Поняття та типи комунікації	What are the main types of communication (verbal, non-verbal, written, visual), and how do they differ? How does the context influence the choice of communication type? What are the advantages and limitations of different communication types in professional and personal settings? How can understanding communication types improve interaction and message clarity?	Group Project: “Comparing Types of Communication in Educational Settings”
Тема 2. Елементи ефективної комунікації	What are the key components of effective communication (clarity, active listening, feedback, empathy)?	Group Project: “Building Effective Communication Skills”

	<p>How does non-verbal communication influence message perception and understanding?</p> <p>What role does feedback play in ensuring effective communication?</p> <p>How can individuals develop skills to enhance communication effectiveness in various contexts?</p>	
<p>Тема 3. Стратегії подолання мовного бар'єру та активізації спілкування</p>	<p>What are the most common causes of language barriers in communication?</p> <p>Which strategies help overcome linguistic and cultural obstacles in interaction?</p> <p>How can technology or visual aids facilitate communication when language barriers exist?</p> <p>How can learners actively participate and maintain dialogue despite limited language proficiency?</p>	<p>Group Project: “Overcoming Language Barriers in Multilingual Classrooms”</p>
Модуль 2		
<p>Тема 1. Моделі взаємодії в освітньому середовищі</p>	<p>What are the main models of interaction in educational settings (teacher-centered, student-centered, collaborative)?</p> <p>How do different interaction models influence learning outcomes and student engagement?</p> <p>What are the advantages and disadvantages of each model in practical teaching?</p> <p>How can educators adapt interaction models to diverse classroom dynamics?</p>	<p>Group Project: “Analyzing Interaction Models in Teaching”</p>
<p>Тема 2. Соціальні та психологічні аспекти комунікації тема</p>	<p>How do social roles and norms influence communication patterns in groups?</p> <p>What psychological factors affect communication effectiveness (perception, motivation, emotional state)?</p> <p>How does group dynamics impact participation and message interpretation?</p> <p>What strategies can be applied to manage conflicts and enhance positive communication in social contexts?</p>	<p>Group Project: “The Role of Social and Psychological Factors in Classroom Communication”</p>

<p>3. Стратегії активного спілкування та залучення учасників освітнього процесу до діалогу</p>	<p>What techniques can be used to encourage active participation in classroom discussions?</p> <p>How can educators create an inclusive and engaging communication environment?</p> <p>What role do questioning strategies and feedback play in stimulating dialogue?</p> <p>How can collaborative and interactive activities improve student involvement and learning outcomes?</p>	<p>Group Project: “Techniques for Stimulating Classroom Dialogue”</p>
--	--	---

Самостійна робота студента

	<i>Тема</i>	<i>Завдання</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Порівняння вербальної та невербальної комунікації у різних ситуаціях	Дослідження ролі вербальних і невербальних засобів у міжособистісній комунікації в різних соціальних та професійних контекстах.	20
2	Розробка власних стратегій подолання мовного бар'єру	Створити персоналізовані стратегії, що підвищують впевненість та ефективність мовної взаємодії.	20
3	Аналіз прикладів ефективної та неефективної комунікації	Науковий проєкт із системного аналізу реальних комунікативних ситуацій для визначення чинників, що сприяють або заважають досягненню комунікативної мети.	20

✓ Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (ЗАЛК) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Критерії поточного оцінювання

Оцінювання включає активну участь в практичних заняттях (10 балів протягом семестру), виконання практичних завдань (30 балів протягом семестру), написання модульних робіт (2 роботи протягом семестру по 10 балів)

Критерії оцінювання заліку

Залік складається з двох теоретичних питань по темах (10 балів за кожне) та виконання практичного завдання - презентаційний виступ - 20 балів.

Оцінювання усної відповіді

Бали Характеристика відповіді

- 0–2 Відповідь відсутня або невірна; ключові поняття не розкриті.
- 3–4 Поверхнєве знання; відповідає лише частково, багато неточностей.
- 5–6 Базова правильна відповідь; деякі пояснення, але неповне розкриття.
- 7–8 Добре сформульована відповідь; правильні терміни, логічність, кілька прикладів.
- 9–10 Відмінна відповідь; чітко розкриті питання, глибокий аналіз, переконливі приклади.

Оцінювання презентаційного виступу

а) Зміст повідомлення (0–8 балів)

Бали Характеристика

- 0–2 Зміст відсутній або не відповідає темі.
- 3–4 Частково розкрито зміст, відсутні важливі елементи.
- 5–6 Основні ідеї представлені, але деякі частини неповні.
- 7–8 Повний, логічний, змістовний виклад теми з ключовими аргументами.

б) Структура та оформлення презентації (слайди) (0–6 балів)

Бали Характеристика

- 0–2 Немає структури, слайди не відповідають змісту.
- 3–4 Є базова структура; дизайн і наочність слабкі.
- 5–6 Чітка структура: вступ, основна частина, висновки; слайди змістовні, наочні та читабельні.

в) Усна манера викладу й комунікація з аудиторією (0–6 балів)

Бали Характеристика

- 0–2 Виступ нерозбірливий, без контакту з аудиторією; відсутня чітка мова.
- 3–4 Доступна мова, але не завжди впевнена; слабкий контакт з аудиторією.
- 5–6 Вільна, чітка й переконлива мова; встановлено гарний контакт із слухачами.

Питання для контролю

1. What is communication?
2. How do you define effective communication?
3. What are the main elements of the communication process?
4. What is verbal communication?
5. What is non-verbal communication?
6. Why is feedback important in communication?
7. What is a communication barrier?
8. What are language barriers?
9. Give an example of a psychological barrier in communication.
10. How can cultural differences affect communication?
11. What is active listening?

12. What is the role of empathy in communication?
13. Define the term “communication strategy.”
14. How can clarification techniques improve communication?
15. What is interpersonal communication?
16. What does audience awareness mean in communication?
17. How does message clarity influence communication outcomes?
18. What is assertive communication?
19. What is the difference between sender and receiver in a communication process?
20. Describe one strategy to overcome communication barriers.
21. What role does trust play in effective communication?
22. What is feedback loop in communication?
23. How does emotional intelligence affect dialogue?
24. What is meant by interactive communication in education?
25. How can questioning techniques activate dialogue in a conversation?

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Методи та освітні технології навчання

1. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Вправи на активне слухання та мовну взаємодію: Студенти виконують тренувальні вправи для розвитку здатності розуміти співрозмовника, виділяти ключову інформацію та реагувати відповідно до комунікативної ситуації.

Рольові ігри та моделювання ситуацій: Імітація професійних та побутових ситуацій спілкування (студент–студент, студент–група, студент–викладач) з акцентом на ефективне використання вербальних і невербальних засобів.

Аналіз усного мовлення та аудіоматеріалів: Розбір комунікативних стратегій, стилю спілкування, невербальних сигналів та структур висловлювань у автентичних прикладах.

Тренування комунікативних стратегій: Вправи на перефразування, уточнення, підтримку діалогу, погодження та вираження власної думки в різних типах комунікації.

2. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ

Дискусії та дебати: Обговорення навчальних тем із акцентом на аргументацію, логіку викладу та комунікативну адекватність у різних ситуаціях.

Робота в парах та малих групах: Спільне виконання завдань, спрямованих на розвиток взаємодії, кооперації та мовленнєвої гнучкості.

Проектна та дослідницька робота: Підготовка та презентація проєктів, що аналізують комунікативні моделі, стратегії спілкування та особливості взаємодії у класі.

Самоконтроль і самооцінювання комунікативних дій: Вправи на оцінку власної мовленнєвої поведінки, корекцію помилок і розвиток навичок ефективного спілкування.

Політика академічної доброчесності відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

Рекомендована література

● Основна

1. Громова О.П., Піддубна Л.М. Практична фонетика англійської мови. Частина 1: Навч. посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2019. 57 с.
2. Дворжецька М. П., Макухіна Т.В. Фонетика англійської мови. Нова Книга, 2005. 208с.
3. Курс практичної фонетики англійської мови: Практичний посібник / Укл.: Суродейкіна Т.В., Довгопола А.С., Ліннікова В.О. Чернівці, 2020.146 с.
4. Курс практичної фонетики англійської мови: Практичний посібник / Укл.: Суродейкіна Т.В., Довгопола А.С., Ліннікова В.О.Чернівці, 2021.188 с.
5. Парашук В. Ю. Теоретична фонетика англійської мови: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Вінниця, НОВА КНИГА, 2005. – 240 с.
6. Суродейкіна Т. В. Практичний курс з фонетики англійської мови: словесно-фразовий рівень: методична розробка. Укладач: Т. В. Суродейкіна. Чернівці, 2019. – 104 ст.
7. Hancock M. English Pronunciation in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 200р.
8. Hancock M. Pronunciation Games. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 108 р.
9. Hewings M. English Pronunciation in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 200р.

● Додаткова

10. James Linda. Get Rid of Your Accent: The English Pronunciation and Speech Training Manual. Business & Technical Communication Services, 2006. 136 стор.

11. Kelly G. How to Teach Pronunciation. Pearson Education Limited. Harlow. England, 2000. 154 p.

• Методичне забезпечення: робоча програма, силабус, методичний посібник